

СОЦІОЛОГІЯ СІМ'Ї

Підготувала: Щеколдіна Олександра

СІМ'Я — СОЦІАЛЬНА СИСТЕМА ВІДТВОРЕННЯ ЛЮДИНИ, ЗАСНОВАНА НА КРОВНІЙ СПОРІДНЕНОСТІ, ШЛЮБИ ЧИ ОБ'ЄДНУЮЧУ ЛЮДЕЙ СПІЛЬНІСТЮ ПОБУТУ, ВЗАЄМНОЮ МОРАЛЬНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ І ВЗАЄМОДОПОМОГОЮ. У ПЕРВІСНОЇ СІМ'І ДОПУСКАЛАСЯ ПОВНА СВОБОДА СТАТЕВОГО СПІЛКУВАННЯ ВСЕРЕДИНИ СІМ'І, ТОБТО МІЖ ЧЛЕНАМИ ОДНОГО Й ТОГО Ж РОДУ (СТАДНА ГРУПОВА СОЦІОЛОГІЯ). ВИДІЛЯЮТЬ СПЕЦИФІЧНІ ФУНКЦІЇ СІМ'І, ТАКІ ЯК ПОДРУЖЖЯ, БАТЬКІВСТВО І СПОРІДНЕНІСТЬ.

СІМ'Я ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ЗВ'ЯЗОК БАЗУЄТЬСЯ НА ІНТЕНЦІОНАЛЬНОСТІ (НАРОДЖЕННЯ), СПОСОБІ СПІЛКУВАННЯ (СЕКСУАЛЬНІСТЬ), НОРМАТИВНОСТІ (ВЗАЄМИНИ), КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЯХ. ЦІ ПОКАЗНИКИ МОЖУТЬ У ТОЙ ЧИ ІНШІЙ МІРІ БУТИ ЗВ'ЯЗАНІ МІЖ СОБОЮ. СІМ'Я – ЦЕ ЗВ'ЯЗОК (“СОЦІАЛЬНЕ МІСЦЕ”), ЯКЕ ДАЄ ПОЧАТОК ОСОБЛИВІЙ ЦИРКУЛЯЦІЇ ІНТЕРПЕРСОНАЛЬНИХ БЛАГ, ЩО ОСНОВАНІ НА ДОВІРІ. ЯКЩО РОЗГЛЯДАТИ СІМ'Ю ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ЗВ'ЯЗОК, ТО ВОНА ДІЄ - ЧЕРЕЗ ОБМІН МІЖ ЇЇ ЧЛЕНАМИ (ЯКИЙ НЕ ВІДКИДАЄ БОРОТЬБУ ТА КОНФЛІКТИ); ЧЕРЕЗ СОЛІДАРНІСТЬ ПОКОЛІНЬ (ЯКА ВІДСИЛАЄ НАС ДО ДЖЕРЕЛ ЗМАГАННЯ МІЖ ПОКОЛІННЯМИ). СІМ'Я – ЦЕ ДЖЕРЕЛО, ЯКЕ НІЯКИЙ ІНШИЙ ЛЮДСЬКИЙ ЗВ'ЯЗОК ДАТИ НЕ МОЖЕ.

СОЦІОЛО́ГІЯ СІМ'Ї — ГАЛУЗЬ СОЦІОЛОГІЇ, ЩО ВИВЧАЄ СІМ'Ю. У СФЕРУ ДОСЛІДЖЕНЬ ДАНОЇ ГАЛУЗІ ВХОДИТЬ: ВИВЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СІМ'Ї ЯК СОЦІАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ І МАЛОЇ ГРУПИ, СТРУКТУРИ І ФУНКЦІЙ СІМ'Ї, ШЛЮБНО-СІМЕЙНІ ВІДНОСИНИ, ЗРАЗКИ СІМЕЙНОЇ ПОВЕДІНКИ, ХАРАКТЕРНІ ДЛЯ ТОГО ЧИ ІНШОГО ТИПУ КУЛЬТУРИ, ТІЄЇ ЧИ ІНШОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ГРУПИ.

ДОСЛІДЖЕННЯ З СОЦІОЛОГІЇ РОДИНИ ВЕДУТЬСЯ У ТАКИХ ПЛОЩИНАХ:

- ФІЛОГЕНЕЗ В СІМ'Ї (РІЗНІ ФОРМИ СІМ'Ї ТА РОЗВИТОК СІМ'Ї В ІСТОРІЇ)
- ОНТОГЕНЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ (КОНКРЕТНА СІМ'Я, ЇЇ РОЗВИТОК, АНАЛІЗ ПРОЦЕСІВ)
- ВНУТРІШНЬОСІМЕЙНІ ВІДНОСИНИ
- ТИПОЛОГІЯ СІМ'Ї
- СІМ'Я ТА СОЦІАЛЬНІ МІКРОСТРУКТУРИ (ЯКЕ МІСЦЕ ЗАЙМАЄ СІМ'Я СЕРЕД ІНШИХ СТРУКТУР, НАПРИКЛАД, СУСІДИ, КОЛЕГИ ПО РОБОТІ)
- СІМ'Я ЯК ІНСТИТУЦІЯ ТА СУСПІЛЬНІ ІНСТИТУЦІЇ (СІМ'Я ТА ШКОЛА, СІМ'Я ТА ТЕЛЕБАЧЕННЯ)
- СІМ'Я ТА СУСПІЛЬНА МАКРОСТРУКТУРА (СІЛЬСЬКА СІМ'Я ТА СІМ'Я З МІСТА, СІМ'Я АФРИКАНСЬКА ТА УКРАЇНСЬКА, СІМ'Я В ЦИВІЛІЗОВАНІЙ ТА НЕ ЦИВІЛІЗОВАНІЙ КРАЇНАХ)
- СІМ'Я ТА ГЛОБАЛЬНИЙ ТИП СУСПІЛЬСТВА (РІЗНИЦЯ МІЖ КУЛЬТУРАМИ СІМЕЙ, СІМ'Я З ЦИВІЛІЗОВАНОГО СІСПІЛЬСТВА ТА НІ)
- ПАТАЛОГІЯ СІМ'Ї (ПРИЧИНИ РОЗПАДУ СІМ'Ї, ЗЛОЧИННІСТЬ В СІМ'Ї)
- ПРОГНОЗИ НА МАЙБУТНЄ

ІСТОРІЯ СОЦІОЛОГІЇ СІМ'Ї:

СОЦІОЛОГІЯ СІМ'Ї ЯК СПЕЦІАЛЬНА ОБЛАСТЬ СОЦІОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ БЕРЕ СВІЙ ПОЧАТОК У МАСШТАБНИХ ЕМПІРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ РІЛЗА І ЛЕ ПЛЕ. У СЕРЕДИНІ ХІХ СТОЛІТТЯ ВОНИ НЕЗАЛЕЖНО ОДИН ВІД ОДНОГО РОБЛЯТЬ СПРОБУ ВИВЧИТИ ВПЛИВ ТАКИХ СОЦІАЛЬНИХ ФАКТОРІВ, ЯК СТРУКТУРА СІМ'Ї, ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ В СІМ'Ї, РЕЛІГІЯ В СІМ'Ї ТА ІНШІ. З ТИХ ПІР ПРОБЛЕМИ СІМ'Ї ТА СІМЕЙНО-ШЛЮБНИХ ВІДНОСИН ПОСТІЙНО ПЕРЕБУВАЮТЬ У ЦЕНТРІ УВАГИ СОЦІОЛОГІЇ, ОСКІЛЬКИ РОДИНА ЯВЛЯЄ СОБОЮ УНІКАЛЬНЕ УТВОРЕННЯ: МАЛА ГРУПА ТА СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ОДНОЧАСНО.

У СРСР ОДИНМ З ПЕРШИХ ПІДРОЗДІЛІВ, ДЕ В ПЕРІОД «ВІДЛИГИ» СТАЛА РОЗВИВАТИСЯ СОЦІОЛОГІЯ СІМ'Ї, СТАЛА ГРУПА ДОСЛІДНИКІВ ПІД КЕРІВНИЦТВОМ З. А. ЯНКОВИЙ (1923—1998) У СКЛАДІ СЕКТОРА СОЦІАЛЬНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ ІНСТИТУТУ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ АН СРСР.

У 1974 РОЦІ БУВ СТВОРЕНИЙ СЕКТОР СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СІМ'Ї ТА ПОБУТУ ІНСТИТУТУ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ АН СРСР, ЯКИЙ ОЧОЛИВ А. Г. ХАРЧІВ (1922—1987).

У 1970—1980 РОКИ СПІВРОБІТНИКИ СЕКТОРУ АКТИВНО СПІВПРАЦЮВАЛИ З СПІЛЬНОТОЮ СОЦІОЛОГІВ СІМ'Ї КРАЇН «СОЦІАЛІСТИЧНОГО ТАБОРУ», ПРОВОДИЛИСЯ СПІЛЬНІ МІЖНАРОДНІ КОНФЕРЕНЦІЇ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ, В ТОМУ ЧИСЛІ ЗА УЧАСТЮ ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИХ ФАХІВЦІВ.

СІМ'Я ЯК ІНСТИТУЦІЯ МАЄ ПЕВНІ ЗАВДАННЯ І ВИКОНУЄ ПЕВНІ ФУНКЦІЇ В СУСПІЛЬСТВІ. ЗАВДАННЯ І ФУНКЦІЇ ТРЕБА РОЗРІЗНЯТИ: ЗАВДАННЯ, ЦЕ МЕТА БУДЬ-ЯКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ФУНКЦІЯ, ЦЕ ТЕ, ЩО НЕОБХІДНО ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ МЕТИ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ. СІМ'Я МАЄ ДВА ГОЛОВНИХ ЗАВДАННЯ: ПІДТРИМКА НАРОДЖУВАНOSTІ І ПЕРЕДАННЯ КУЛЬТУРИ. ФУНКЦІЇ, ЯКІ ВИКОНУЄ СІМ'Я, СТАНОВЛЯТЬ 4 КАТЕГОРІЇ:

- БІОПСИХІЧНІ ФУНКЦІЇ (НАРОДЖЕННЯ, СЕКСУАЛЬНА ФУНКЦІЯ)
- ЕКОЛОГІЧНІ ФУНКЦІЇ: МАТЕРІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА, ВИРОБНИЧА, ГОСПОДАРЧА; СПОЖИВАЦЬКА; ОПІКУНСЬКА
- СОЦІАЛЬНО-ЗНАЧУЧІ ФУНКЦІЇ (СТАТУС І МІСЦЕ ЛЮДИНИ В СУСПІЛЬСТВІ)
- СОЦІО-ПСИХОЛОГІЧНІ ФУНКЦІЇ (СОЦІАЛІЗАЦІЯ, КУЛЬТУРА, ВІДПОЧИНОК, ЕМОЦІЙНО-ЕКСПРЕСІВНА)

ЗВ'ЯЗКИ В СІМ'Ї:

СІМЕЙНІ ЗВ'ЯЗКИ СКЛАДАЮТЬСЯ З ВНУТРІШНІХ І ЗОВНІШНІХ ЗВ'ЯЗКІВ.

- ВНУТРІШНІ ЗВ'ЯЗКИ – ОСНОВАНІ НА ПОЧУТТІ ВЗАЄМНОЇ ЛЮБОВІ ТА ПРИНАЛЕЖНОСТІ. ЧОЛОВІК ТА ДРУЖИНА КОХАЮТЬ ОДИН ОДНОГО І ЦЕ ЗУМОВЛЮЄ ОСОБИСТИЙ ЗВ'ЯЗОК.
- ЗОВНІШНІ ЗВ'ЯЗКИ – ОБУМОВЛЮЮТЬ СТІЙКІСТЬ СІМ'Ї. В СІМ'Ї ОBOB'ЯЗКОВО ПРИСУТНІЙ ЗВ'ЯЗОК ОСОБИСТОСТЕЙ.

ЗА КЛАСИФІКАЦІЄЮ АМЕРИКАНСЬКОГО СОЦІОЛОГА Г. КРИСТОНСЕНА СОЦІОЛОГІЯ СІМ'Ї ПРОЙШЛА ТАКІ ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ:

- "ПЕРЕД ДОСЛІДНИЦЬКИЙ" ЕТАП (ВІД АНТИЧНОСТІ ДО СЕРЕДИНИ ХІХ СТ.) — ПРИСВЯЧЕНИЙ ОПИСУ У ФОЛЬКЛОРИ ТА ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ СІМЕЙНИХ НОРМ ТА ТРАДИЦІЙ;
- ЕТАП "СОЦІАЛЬНОГО ДАРВІНІЗМУ" (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ СТ. — ПОЧАТОК ХХ СТ.) — ВЧЕНІ ВИВЧАЛИ ЕВОЛЮЦІЮ СІМ'Ї ЯК СОЦІАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ, ФОРМУВАЛИ ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ СОЦІОЛОГІЇ СІМ'Ї;
- ЕТАП "СПОНТАННОЇ НАУКИ" (ПЕРША ПОЛОВИНА ХХ СТ.) — ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ НАКОПИЧЕННЯМ ЕМПІРИЧНИХ ДАНИХ ЩОДО РІЗНОМАНІТНИХ ФОРМ ШЛЮБНО-СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН;
- ЕТАП ПЛАНОМІРНОЇ ПОБУДОВИ ТЕОРІЙ (ІЗ СЕРЕДИНИ ХХ СТ. ДО СЬОГОДНІ) — ХАРАКТЕРНА ПЕВНА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ У ДОСЛІДЖЕННЯХ ШЛЮБУ ТА СІМ'Ї, СПРОБИ АНАЛІЗУ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ СІМ'Ї.

ШЛЮБ — ЦЕ ЮРИДИЧНО ОФОРМЛЕНИЙ І ДОБРОВІЛЬНИЙ СОЮЗ ЖІНКИ ТА ЧОЛОВІКА, СПРЯМОВАНИЙ НА СТВОРЕННЯ СІМ'Ї І ЯКИЙ ПОРОДЖУЄ ВЗАЄМНІ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ. ШЛЮБ ҐРУНТУЄТЬСЯ НА ПОЧУТТІ ЛЮБОВІ, ДРУЖБІ ТА ПОВАЗІ МОРАЛЬНИХ ПРИНЦИПІВ ПОБУДОВИ СІМ'Ї.

ВИДІЛЯЮТЬ 3 ФОРМИ ШЛЮБУ, ЩО РОЗРІЗНЯЮТЬСЯ СВОЄЮ СТРУКТУРОЮ:

- **МОНОГАМІЯ** — ШЛЮБ МІЖ ОДНИМ ЧОЛОВІКОМ І ОДНІЄЮ ЖІНКОЮ, ДАНА ФОРМА ШЛЮБУ ПЕРЕВАЖАЄ В СУЧАСНИХ РОЗВИНЕНИХ СУСПІЛЬСТВАХ.
- **ПОЛІГАМІЯ** — ШЛЮБ МІЖ ОДНИМ І КІЛЬКОМА ІНДИВІДАМИ. ВИДІЛЯЮТЬ ДВІ ФОРМИ ПОЛІГАМІЇ:
  - ПОЛІГІНІЯ — ШЛЮБ МІЖ ОДНИМ ЧОЛОВІКОМ І КІЛЬКОМА ЖІНКАМИ;
  - ПОЛІАНДРІЯ — ШЛЮБ МІЖ ОДНІЄЮ ЖІНКОЮ І КІЛЬКОМА ЧОЛОВІКАМИ;
- **ГРУПОВИЙ ШЛЮБ** — ШЛЮБ МІЖ КІЛЬКОМА ЖІНКАМИ І КІЛЬКОМА ЧОЛОВІКАМИ.

СЕРЕД ПРИЧИН, ЯКІ СПРИЯЮТЬ ЗБЕРЕЖЕННЮ ШЛЮБУ, СОЦІОЛОГИ НАЗИВАЮТЬ ТАКІ ВНУТРІШНІ ТА ЗОВНІШНІ ОБСТАВИНИ:

- КОХАННЯ ЯК ГОЛОВНА МОТИВАЦІЙНА ОСНОВА ВІДНОСИН ЧЛЕНІВ ПОДРУЖНЬОЇ ПАРИ;
- СОЦІАЛЬНА ЗРІЛІСТЬ ПОДРУЖЖЯ;
- МОЖЛИВІСТЬ ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ЯК ЧОЛОВІКА І ЖІНКИ, ТАК І ЇХ ДІТЕЙ;
- ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СІМ'Ї;
- ТИСК ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ;
- ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПЕРЕД СУСПІЛЬСТВОМ І БЛИЗЬКИМ ОТОЧЕННЯМ ЩОДО ПІКЛУВАННЯ ПРО ДІТЕЙ.

ВЕЛИКУ УВАГУ СОЦІОЛОГІВ ПРИВЕРТАЄ СЬОГОДНІ ТАКА ПРОБЛЕМА, ЯК СТАБІЛЬНІСТЬ СІМ'Ї. АНАЛІЗ ПРИЧИН РОЗЛУЧЕНЬ ПОКАЗУЄ, ЩО В ЧИСЛІ ОСНОВНИХ ВИСТУПАЮТЬ:

- ФІНАНСОВІ ПРОБЛЕМИ;
- ЖИТЛОВІ ПРОБЛЕМИ;
- СТОСУНКИ З БАТЬКІВСЬКИМИ СІМ'ЯМИ;
- ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ;
- НЕСПІВПАДАННЯ ОЧІКУВАНОВОГО ВІД ШЛЮБУ З РЕАЛІЯМИ ЖИТТЯ;
- ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ НОРМ СЕКСУАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ТА ПСИХОЛОГІЧНА НЕСУМІСНІСТЬ;
- РЕЛІГІЙНІ, ПОЛІТИЧНІ МОТИВИ.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ СІМ'Ї:

- ЗРОСТАННЯ РОЗЛУЧЕНЬ (АБСОЛЮТНЕ І ВІДНОСНЕ);
- ЗРОСТАННЯ КІЬКОСТІ НЕПОВНИХ СІМЕЙ І ДІТЕЙ, НАРОДЖЕНИХ ПОЗА ШЛЮБОМ;
- ВІДТЕРМІНУВАННЯ ЧАСУ ВСТУПУ ДО ШЛЮБУ;
- ПРОЖИВАННЯ ПОДРУЖНІХ ПАР БЕЗ ОФОРМЛЕННЯ ШЛЮБУ;
- ЗМЕНШЕННЯ РОЗМІРІВ СІМІ І НАРОДЖУВАНОСТІ ДІТЕЙ;
- ЗБІЛЬШЕННЯ КІЬКОСТІ ОДИНОКИХ ЛЮДЕЙ, ЯКІ НЕ БЕРУТЬ ШЛЮБ;
- ЗМЕНШЕННЯ КІЬКОСТІ ПОВТОРНИХ ШЛЮБІВ.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ВИВЧЕННЯ СІМ'Ї:

- **ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД ВИВЧАЄ СІМ'Ю ЯК СОЦІАЛЬНУ ГРУПУ, ЯКА МАЄ ТОЧНУ НОРМАТИВНУ СТРУКТУРУ І Є ЗАТВЕРДЖЕНА СУСПІЛЬСТВОМ. ЦЕЙ ПІДХІД ВИСВІТЛЮЄ МУЛЬТИФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР СІМ'Ї:**
1. СІМ'Я МАЄ ВИКОНУВАТИ НИЗКУ ЗАВДАНЬ (РЕПРОДУКТИВНОСТЬ, ЗАХИСТ, СОЦІАЛІЗАЦІЯ, РЕЛІГІЙНІСТЬ, ЕКОНОМІЧНА КООПЕРАЦІЯ), ВОНА ВІДПОВІДАЄ ЗА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБ І ЦІННОСТЕЙ, ЯК ОСОБИСТИХ, ТАК І СОЦІАЛЬНИХ ПРИМИТИВНОГО ХАРАКТЕРУ, СЕКСУАЛЬНИЙ РОЗПОДІЛ ПРАЦІ Є ФУНДАМЕНТАЛЬНИМ;
  2. СІМ'Я ОХОПЛЮЄ ВСЮ ЛЮДСЬКУ ІСТОТУ В ЇЇ ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ (ХОЧА ДЕЯКІ СТОСУНКИ МОЖУТЬ ТАКОЖ РОЗВИВАТИСЯ ПОЗА МЕЖАМИ СІМ'Ї);
  3. СІМ'Я ЯК “АВТОНОМІЯ” ПО ВІДНОШЕННЮ ДО СИСТЕМИ ВИСТУПАЄ: (А) ЯК САМОДОСТАТНЯ (НАПРИКЛАД ІЗОЛЬОВАНА СІЛЬСКОГОСПОДАРСЬКА СІМ'Я В ФЕОДАЛЬНОМУ ТИПІ СУСПІЛЬСТВА);
  4. ЯК САМОНОРМАТИВНА (АУТОНОРМАТИВНА, МАЄ СВОЄ ВЛАСНЕ КЕРУВАННЯ СТРУКТУРОЮ ВІДНОСИН).

- СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХОД, РОЗПОВСЮДЖЕНИЙ, ПОЧИНАЮЧИ З 50-Х РОКІВ, РОЗГЛЯДАЄ СІМ'Ю ЯК СОЦІАЛЬНУ СИСТЕМУ І ІНТЕРПРЕТУЄ СТОСУНКИ, ЯКІ ТРИМАЮТЬ РАЗОМ ЧЛЕНІВ СІМ'Ї (СОЦІАЛЬНУ КОНСТРУКЦІЮ СІМ'Ї), ЯК ПРОДУКТ НОРМАТИВНИХ ОЧІКУВАНЬ.
- ПІДХОД ОБМІНУ ВИХОДИТЬ З ТОГО, ЩО СТРУКТУРИ СІМ'Ї ТА РОДИННІ ЗВ'ЯЗКИ ПРИЙМАЮТЬСЯ ЯК ДОКАЗ ВУЗЬКИХ ЧИ ШИРОКИХ ФОРМ СОЦІАЛЬНОГО ОБМІНУ.
- МАРКСИСТСЬКИЙ ПІДХОД РОЗГЛЯДАЄ СІМ'Ю ЯК МОНОГАМНУ СОЦІАЛЬНУ ІНСТИТУЦІЮ, ЩО НАРОДЖУЄТЬСЯ РАЗОМ З ПРИВАТНОЮ ВЛАСНІСТЮ НА СПОСОБИ ВИРОБНИЦТВА ТА МАЄ З БОКУ ДЕРЖАВИ ГАРАНТ, ЩОБ СТАТИ БАЗОЮ ДЛЯ СОЦІАЛЬНОЇ НЕРІВНІСТІ: ПОНЕВОЛЕННЯ БІЛЬШ СЛАБКИХ СОЦІАЛЬНИХ КЛАСІВ З БОКУ СИЛЬНІШИХ, ТА ПРИНИЖЕННЯ В СІМ'Ї ЖІНКИ ТА ДІТЕЙ З БОКУ ЧОЛОВІКА.
- КРИТИЧНИЙ ПІДХІД, ПОВ'ЯЗАНИЙ З ФРАНКФУРТСКОЮ ШКОЛОЮ (Т.АДОРІО, М.ХОРКХАЙМ, Х.МОРКУЗЕ, Е.ФРОММ), РОЗВИВАВСЯ У 30-Х РОКАХ, І БУВ ПРОДОВЖЕНИЙ ХАБЕРМАСОМ ТА ЙОГО НАСТУПНИКАМИ. СІМ'Я, ЗГІДНО З ЦИМ ПІДХОДОМ, Є СОЦІАЛЬНА ФОРМА, ЯКА, З ОДНОГО БОКУ, ВИКОНУЄ СОЦІО-КУЛЬТУРНІ ФУНКЦІЇ (КОНТРОЛЬ), А З ІНШОГО ВИХОВНІ (ФОРМУЄ ІНДИВІДА).
- ФЕНОМЕНОЛОГІЧНО-ГЕРМЕНЕВТИЧНИЙ ПІДХІД ТВЕРДИТЬ, ЩО ВСЕ В СІМ'Ї Є СИМВОЛОМ ЧОГОСЬ, ЩО ВИМАГАЄ ЛОГІЧНОГО ПОЯСНЕННЯ, ЯКЕ НЕ МОЖЕ БУТИ ІНДИВІДУАЛІСТИЧНИМ, АЛЕ ПОХОДИТЬ ВІД КУЛЬТУРИ ТА СТАЄ ЗМІСТОМ ДІЯННЯ СУБ'ЄКТІВ. ЦЕЙ ПІДХІД РОЗГЛЯДАЄ СІМ'Ю ЯК "СІМЕЙНИЙ ДИСКУРС", ЯКИЙ МИ МОЖЕМО ЗРОЗУМІТИ ЧЕРЕЗ ІНТЕРПЕРСОНАЛЬНІ СТОСУНКИ, ІНТЕРАКТИВНЕ МОВЛЕННЯ, КОДИФІКОВАНІ ТА ДЕКОДИФІКОВАНІ ЗОБРАЖЕННЯ.

- ПІДХІД ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ, СІМ'Я РОЗГЛЯДАЄТЬСЯ ЯК ЄДНІСТЬ ОСІБ, ЩО ДІЮТЬ, НЕ ОГЛЯДАЮЧИСЬ НА ЗВ'ЯЗКИ; ВОНА СКЛАДАЄТЬСЯ З ІДЕНТИЧНОСТІ, ЯКА Є КОНСТРУКЦІЄЮ СИМВОЛІЗУЮЧОЮ СЕБЕ ЧЕРЕЗ ІНШОГО. СІМ'Я ІНТЕРПРЕТУЄТЬСЯ (ПОЯСНЮЄТЬСЯ У СВІТЛІ СИМВОЛИЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ).
- ПІДХІД “РОЗВИТКУ” ВИХОДИТЬ З ТОГО, ЩО СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА СІМ'ЄЮ ТА ЇЇ МОДЕЛЯМИ (В СТРУКТУРІ, ФУНКЦІЯХ, МАНЕРІ ПОВЕДІНКИ), МОДИФІКУЮТЬСЯ ПРОТЯГОМ ПЕВНОГО ЧАСУ ЗГІДНО З ОСОБЛИВИМИ ФАЗАМИ ЦИКЛУ ЖИТТЯ СІМ'Ї. КЛАСИФІКАЦІЯ ЦИКЛУ ЖИТТЯ СІМ'Ї Є ЗМІННОЮ ЯК ЗА НАМІРОМ, ТАК І ЗА СТРУКТУРОЮ, ДИВЛЯЧИСЬ НА ФАЗИ ТРАНСФОРМАЦІЇ. ЦЕЙ ПІДХІД ПІДКРЕСЛЮЄ ПОТРЕБИ ТА ЗАВДАННЯ, ЯКІ РОЗКРИВАЮТЬСЯ НЕЗАЛЕЖНО ОДИН ВІД ОДНОГО. ХАРАКТЕРНИМ ДЛЯ ЦЬОГО ПІДХОДУ Є ВИКОРИСТАННЯ ПОНЯТЬ: “КОНТЕКСТ РОЗВИТКУ СІМ'Ї”, “ЦИКЛ ЖИТТЯ СІМ'Ї” ТА “ЗАВДАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ”. ЦИМ ПІДКРЕСЛЮЄТЬСЯ, ЩО СІМ'Я МАЄ СВОЮ ЕВОЛЮЦІЙНУ ІСТОРІЮ, У ЯКІЙ КОМПОНЕНТИ СІМ'Ї МАЮТЬ ПЕВНІ ЗАВДАННЯ.

ФЕМІНІСТИЧНИЙ ПІДХІД. З ПОЧАТКУ ХХ СТ ФЕМІНІСТИЧНИЙ РУХ ПОЧАВ ВПЛИВАТИ НА ІСТОРІЮ ВИВЧЕННЯ СІМ'Ї, БАЧЕННЯ ЖІНКИ В СІМ'Ї ТА ВВІВ АСПЕКТ СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ НА ОСНОВІ ВІДМІННОСТІ ГЕНДЕРУ. ПОНЯТТЯ “ГЕНДЕР” ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ З МЕТОЮ ДЕМОНСТРАЦІЇ ХАРАКТЕРУ СЕКСУАЛЬНОСТІ У СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ ІДЕНТИЧНОСТІ ЛЮДСЬКИХ ІСТОТ ТА ЇХ СТОСУНКІВ, А ТАКОЖ ТИХ РОЛЕЙ, ЯКІ ВОНИ ВИКОНУЮТЬ В СІМ'Ї ТА СУСПІЛЬСТВІ. ГЕНДЕР ПРЕДСТАВЛЯЄ СТАТЬ НЕ В СВОЄМУ ВУЗЬКОМУ БІОЛОГІЧНОМУ РОЗУМІННІ (ЩО АНГЛ. SEX), АЛЕ В ЯКІЙСЬ МІРІ ДО СТАТЄВОЇ ПРИНАЛЕЖНОСТІ ДОДАЄТЬСЯ КУЛЬТУРНИЙ КОМПЛЕКС, ЯКИЙ КОНСТРУЙОВАНИЙ СОЦІАЛЬНО.

Чоловік	Жінка
Звертає увагу більше на суть, ніж на форму	Звертає увагу на дрібниці і потребує ніжності
Сильніший і кремізніший	Сердечніша, ласкавіша, кмітливіша
Стабільніший у настроях	вразливіша, зворушливіша
Менш вразливий	Легше змінює настрої
Статеві готовий в більшій мірі	Співчутливіша до страждань інших
Войовничий і схильний до панування	Має глибинну інтуїцію
Схильний до міркування, до синтезу	Терплячіша і стабільніша
Мало схильний до дітей	Дипломатична
Має здібності політичного лідера	Легше пристосовується до ситуації
Легше пристосовується до ситуації	Приклад
Любить здобувати перемоги	Готова до самопожертви
Зорієнтований більше на зовнішній світ	Схильна замикатися в своєму світі